

Λόγος περί της υποθέσεως του Τελώνου και του Φαρισαίου (Αγ. Ανδρέας, Αρχιεπίσκοπος Κρήτης)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Φεβρουαρίου 3, 2012

ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Η Ευαγγελική περικοπή της Θείας Λειτουργίας.

Κατά Λουκάν Ευαγγέλιον: ιη' 10 - 14

Είπεν ο Κύριος την παραβολήν ταύτην: άνθρωποι δύο ανέβησαν εις το ιερόν προσεύξασθαι, ο εἷς Φαρισαῖος και ο ἕτερος τελώνης. Ο Φαρισαῖος σταθεῖς προς εαυτόν ταῦτα προσήυχετο: ο Θεός, ευχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμί ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀρπαγες, ἀδικοὶ, μοιχοί, ἢ και ὡς οὗτος ο τελώνης. Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Και ο τελώνης μακρόθεν εστῶς, οὐκ ἠθέλεν οὐδέ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι, ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος αὐτοῦ λέγων: ο Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ αμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν: κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γάρ ἐκεῖνος, ὅτι πᾶς ο υψῶν εαυτὸν ταπεινωθήσεται, ο δέ ταπεινῶν εαυτὸν ὑψωθήσεται.

Απόδοση:

Εἶπεν ο Ἰησοῦς αὐτὴ τὴν παραβολήν: «Δύο ἄνθρωποι ἀνέβηκαν στο ναό για να προσευχηθούν. Ο ἕνας ἦταν Φαρισαῖος κι ο ἄλλος τελώνης. Ο Φαρισαῖος στάθηκε ἐπιδεικτικὰ κι ἔκανε τὴν ἐξῆς προσευχή σχετικὰ με τὸν εαυτό του: “Θεέ μου, σ’ ευχαριστῶ που ἐγὼ δεν εἶμαι σαν τοὺς ἄλλοὺς ἀνθρώπους ἀρπαγας, ἀδικος, μοιχός, ἢ και σαν αὐτόν ἐδῶ τὸν τελώνη. Εγὼ νηστεύω δύο φορές τὴν εβδομάδα και δίνω τὸ ἕνα δέκατο ἀπ’ ὅλα τὰ εἰσοδήματά μου”. Ο τελώνης, ἀντίθετα, στεκόταν πολὺ πίσω και δεν τολμούσε οὔτε τὰ μάτια του να σηκώσει στὸν οὐρανό. Χτυπούσε τὸ στήθος του και ἔλεγε: “Θεέ μου, σπλαχνίσου με τὸν αμαρτωλό”. Σας βεβαιώνω πως αὐτός ἔφυγε για τὸ σπίτι του ἀθῶς και συμφιλιωμένος με τὸ Θεό, ἐνῶ ο ἄλλος ὄχι• γιατί ὅποιος ὑψῶνει τὸν εαυτό του θα ταπεινωθεῖ, κι ὅποιος τὸν ταπεινῶνει θα ὑψωθεῖ».

(Επιμέλεια κειμένου: Νικολέτα - Γεωργία Παπαρδάκη)

Ομιλία του Αγίου Ανδρέου, Αρχιεπισκόπου Κρήτης περί της υποθέσεως του Τελώνου και του Φαρισαίου

Το περιεχόμενον της παραβολής του Τελώνου και του Φαρισαίου αποτελεί κάτι σαν προγύμνασμα και προετοιμασία, γι' αυτούς που θέλουν να πλησιάσουν την ιερά ταπείνωση, που περιέχεται σε όλες τις αρετές, επάνω στις οποίες στηρίζεται πράγματι η Βασιλεία των ουρανών, και να απέχουν από την θεομίσητον αλαζονείαν, η οποία αποτρέπει τον άνθρωπον από κάθε φιλόχριστον αρετή. Ποίος λοιπόν δεν θα ποθήση να μιμηθή τον τελώνην και την επιστροφήν και την μετάνοιάν του, και δεν θα αποστραφή την έπαρση του Φαρισαίου, αφού η μεν ταπείνωσις συνδέεται με τον Χριστόν, η δε αλαζονεία με τον υπερήφανον δαίμονα;

Η αλαζονεία είναι χωρίς αμφιβολία αυτή που έκανε τον πρώτον από τους αγγέλους, που ονομαζόταν και εωσφόρος, διάβολον. Αυτή εξεδίωξε τον γενάρχην Αδάμ από τον Παράδεισον. «Καθείλε δυνάστας από θρόνων και ύψωσε ταπεινούς». «Κύριος υπερηφάνοις αντιτάσσεται, ταπεινοίς δε δίδωσι χάριν». Αυτή καταδικάζει τον Φαραώ: «Είπεν άφρων εν τη καρδιά αυτού, ουκ έστι Θεός». Αυτή κατέβαλε τον Ναβουχοδονόσορα, διότι «Κυρίω Θεώ σου προσκυνήσεις και αυτώ μόνω λατρεύσεις», και «ου ποιήσεις ουδέν ομοίωμα». Αν και του ενός η αρρώστια εθεραπεύθη, ενώ του άλλου το πάθος κατήνησεν έξις. Αληθώς, πυρετός είναι η υπερηφάνεια που αδρανοποιεί την ευαισθησία του αρρώστου, ψυχασθένεια φοβερά που ερεθίζει τον άνθρωπο προς πτώσιν, υδρωπικία είναι, γεμάτη από υγρό και αέρα. «Τις γαρ αναβήσεται εις το όρος Κυρίου; Αθώς χερσί και καθαρός τη καρδιά, ος ουκ έλαβε επί ματαίω την ψυχήν αυτού». Τοιαύτη ήταν η ματαιότης και η αγερωχία του Τύρου, που αφαιρώντας του και την τελευταίαν ικμάδα χάριτος, τον άφησε σαν ξηραμένην γη. Οπωσδήποτε το γνωρίζετε αυτό και με τον λόγο και με την πείρα. Ο αλαζών δεν αισθάνεται την ανάγκη της τελειοποιητικής χάριτος του Θεού, και γι' αυτό είναι άνυδρος και ξηρός, αφού του λείπει η ζωτική θερμότης και η ζωογόνος υγρασία. Σ' αυτόν, όπως στο απογυμνωμένον δένδρο, φτιάχνει την φωλιά του ο νυκτοκόρακας διάβολος.

Και με ένα λόγον, η ταπείνωσις είναι τροφός των αρετών, αρχή και τέλος και κεφαλή του κάλλους της χριστιανικής ευσεβείας. Αφανισμός των παθών, διατήρησις της

υγρασίας στην ρίζα της πίστεως. Η ταπείνωση συνυπάρχει με τον φόβον του Θεού, ο οποίος διώκει την ανομίαν, όπως είπαν και ο Ιερεμίας και ο Σολομών. Είναι αληθές ότι «Αρχή σοφίας φόβος Κυρίου». Αυτή κάνει τον Τελώνη κήρυκα του Πνεύματος, η δε αλαζονεία κατασκευάζει τον Φαρισαίον, τύμπανον κενό που ματαίως αλαλάζει. Αληθώς σαν τα ρόδια των Σοδόμων είναι ο υποκριτής, πεπόνι όμορφον απ' έξω, αλλά εσωτερικώς σάπιος και άχαρος.

Ανέβη στον ναόν ο Τελώνης, και μάλιστα ανέβη και σωματικώς και ψυχικώς. Ανέβη στον ναόν ο Φαρισαίος σωματικώς, όχι όμως και ψυχικώς. Διότι ο μεν ένας ανέβη κατεβαίνοντας ψυχικώς με την ταπείνωση, ενώ ο άλλος κατέβη ψυχικώς ανεβαίνοντας με την υπερηφάνεια. Ο ένας ανέβη με «αναβάσεις εν τη καρδία αυτού», κατά τον Δαβίδ, επήρε δηλαδή τον δρόμο που οδηγεί στον Παράδεισον, ενώ ο άλλος κατέβη κατεβαίνοντας στον εωσφόρο, τον αρχηγόν της υπερηφανείας. Ο ένας ανέβη με την ανάβαση και την επίδοση στις αρετές, ενώ ο άλλος κατέβη από τις αρετές, και από αυτές επέρασε στις κακίες.

Πολλοί έρχονται μέσα στον ναόν, αλλά λίγοι μετέχουν της ιερότητός του, διότι δεν είναι άξιοι του οίκου του Θεού. Επειδή ο υπερήφανος «ου μένει εν τη αγάπη, ο δε μη μένων εν τη αγάπη, εν τω Θεώ ου μένει», κατά τον Ιωάννην. Ενώ αυτός που παραμένει στην αγάπη, μένει στον Θεόν, και ο Θεός σ' αυτόν, και είναι ναός Θεού, σύμφωνα με τον Παύλον. Αυτοί οι άνθρωποι κυρίως εισέρχονται στον ιερόν ναό του Θεού, στους οποίους και ο Θεός ενεργεί με ιδιαίτερον τρόπο. Φωτίζει δε ο Θεός μόνον τους νηπίους και μικρούς, κατά τον μουσουργόν Δαβίδ. Διότι «όπου ταπείνωση, εκεί και σοφία» κατά τον Σολομώντα. Σοφία πίστεως και σοφία πράξεως.

Αυτή η σοφία έλειπε από τον Φαρισαίο, γι' αυτό και σαν υποκριτής που είναι, ευχαριστεί μόνον για τα εξωτερικά του Θεόν, εσωτερικώς δε γίνεται αχάριστος προς τον Θεόν. Διότι δεν τηρεί την εντολήν «Αγαπήσεις τον πλησίον σου ως εαυτόν». Ήταν καλός ο λόγος «ευχαριστώ σοι», επειδή ο Φαρισαίος δεν απέδιδε την αρετήν στον εαυτόν του, όπως ο Ναβουχοδονόσορ και ο Σεμείας και ο Πέτρος. Σ' αυτήν την υπερηφάνεια είχε πέσει ο εωσφόρος και ο Αδάμ. Ενόμιζε όμως πως έχει αυτό που δεν είχε. Και αν το είχε, το έχασε με την υπερηφάνεια. Επειδή κι εκείνος που έχει, οφείλει να ομολογή ότι δεν έχει, και να λέγη: «Αχρείος δούλος ειμί», επειδή «ου δικαιωθήσεται ενώπιόν σου πας ζων».

Πράγματι αποβάλλει την αρετήν αυτός που δεν ταπεινώνεται και αυτός που δεν αγαπά, καταφρονεί. Αληθώς, είναι αρχή κάθε είδους αμαρτίας η υπερηφάνεια. Αυτήν ακολουθεί ο φθόνος, τον φθόνον ο φόβος. Εξ αιτίας αυτής ο Αβεσσαλώμ βλέπει σαν εχθρόν τον πατέρα του, και σπεύδει να τον φονεύση. Είναι όντως χειρότερος ο κρυφός κακός από τον φανερόν, και δεν διαφέρει από τον διάβολον, ο οποίος εξηπάτησε τον πρωτόπλαστο με τον όφιν.

Γι' αυτό ο φανερά κακότροπος δικαιώνεται, και ο αφανής καταδικάζεται. Επειδή ο ένας έχει μόνον τους κακούς τρόπους, ενώ στον άλλον ακολουθούν το ψεύδος και η απάτη, και γι' αυτό η άκρα αλήθεια τον αποδιώκει. Επειδή η αγάπη είναι που χαρακτηρίζει τους εκλεκτούς, σύμφωνα με την δευτέραν επιστολή του Πέτρου, το πρώτο κεφάλαιο της προς Εφεσίους του Παύλου και το τρίτο προς Κολασσαείς, η δε έχθρα αποδοκιμάζει.

Ο Τελώνης ανεγνώρισε την αμαρτία του, και εδικαιώθη, φεύγοντας μακριά της. Γι' αυτό και ζει, σύμφωνα με τον Ιεζεκιήλ. Αυτή την ζωήν ήυρε και ο Δαβίδ, όπως του απεκάλυψε ο Νάθαν. Ο Φαρισαίος δεν ανεγνώρισε την αμαρτία του και έφυγε μακριά από την ζωή. Και πρόσεξε πάλι καλά τι λέγει το Ευαγγέλιον: «Άνθρωποι δύο ανέβησαν εις το Ιερόν προσεύξασθαι, ο εις Φαρισαίος και ο έτερος Τελώνης». **Για παραδειγματισμόν των ανθρώπων οι οποίοι δικαιώνουν τους εαυτούς των και εξουθενώνουν αυτούς που αμαρτάνουν.** Παρουσιάζει ο Κύριος τον Φαρισαίον ως παράδειγμα των υπερηφάνων, τον δε Τελώνην ως παράδειγμα αυτών που αμαρτάνουν αλλά προσεύχονται και εξομολογούνται με συντετριμμένην καρδίαν, ώστε να μας διδάξη όλους να μισούμε την υπερηφάνεια, την δε ταπείνωση να την αγαπούμε.

Δείχνει καθαρά από αυτήν την παραβολήν ο Χριστός, ότι η μεν δικαιοσύνη και η αρετή είναι μεγάλες και φέρουν τον άνθρωπο κοντά στον Θεόν, όταν όμως συνδυασθούν με την υπερηφάνεια, ρίπτουν τον άνθρωπο στον κατώτερον βυθό. Αυτό έπαθε και ο Φαρισαίος και από αυτήν την αιτία κατεκρίθη και κατέληξε στην απώλεια. Διότι η αδικία και η αμαρτία είναι βδελυκτή και μισητή και βαρύτερα από κάθε κακίαν, και απομακρύνει τον άνθρωπον από τον Θεόν. Ενώ η ταπείνωσις με την μετάνοια και την εξομολόγησιν, τον δικαιώνει και τον αξιώνει της σωτηρίας, τον φέρει δε και τον τοποθετεί κοντά στον Θεόν. Αυτό ήυρε ο Τελώνης και από αυτήν την αιτίαν εδικαιώθη και ηξιώθη της σωτηρίας.

«Ο Φαρισαίος σταθείς προς εαυτόν, είπε. Ο Θεός ευχαριστώ σοι, ότι ουκ ειμί ώσπερ οι λοιποί των ανθρώπων, άρπαγες, άδικοι». Αλίμονο, τι υπερηφάνεια! Ο Κύριος και ο Ησαΐας την κατακρίνουν, επειδή αυτή κατέβασε τον Ιωσήφ στην Αίγυπτο, και προξένησε στον Φαραώ το θράσος και ακολούθως όλα τα κακά τότε στην Αίγυπτο. Αλίμονο στο αναιδέστατο στόμα. Δεν είμαι, λέγει, όπως οι άλλοι άνθρωποι, άρπαγες, άδικοι, μοιχοί ή και όπως αυτός εδώ ο Τελώνης. Ως αρχή της υπερηφανείας εμφανίζεται η ύβρις. Διότι όποιος περιφρονεί τους άλλους και τους θεωρεί σαν ένα τίποτε, και τους αποστρέφεται, άλλους ως πτωχούς, άλλους ως ταπεινής καταγωγής, άλλους ως αμαθείς και απλοϊκούς, άλλους δε ως άδικους και αμαρτωλούς, από αυτήν την ύβρη παρασύρεται, και μόνον τον εαυτόν του θεωρεί σοφόν, συνετόν, ευγενή, πλούσιον, δυνατόν, δίκαιον και ανώτερον από όλους τους ανθρώπους. Πράγματι, η ύβρις είναι αρχή της υπερηφανείας, και η υπερηφάνεια κακόν γεννημένον από την ύβρη. Γι' αυτό και η περιβόητος ημέρα του Κυρίου θα εκδικηθή κάθε υβριστήν και υπερήφανον, επειδή οι αμαρτίες αυτές ως συγγενείς τιμωρούνται με τον ίδιον τρόπο.

Ο Φαρισαίος έδειξε και με το σχήμα και με την στάση του την υψηλοφροσύνη και την αλαζονεία που είχε. Και τα λόγια του στην αρχή μεν ήσαν λόγια ευγνωμοσύνης, διότι έλεγε «ο Θεός ευχαριστώ σοι». Μετά απ' αυτά όμως, όσα είπε ήσαν γεμάτα από αλαζονεία και υπερηφάνεια. Επειδή δεν είπε: Συ με δημιούργησες, Κύριέ μου, και με την βοήθεια την ιδική σου ελευθερώνομαι από κάθε αδικία και αρπαγήν και από τα άλλα κακά. Διότι λέγει: «Τι έχεις ο ουκ έλαβες;». Αλλά όλα τα κατορθώματα θεωρούσε ότι τα είχε κατορθώσει με την ιδικήν του δύναμη. **Κάθε άνθρωπος πρέπει να γνωρίζη με βεβαιότητα ότι χωρίς την βοήθεια του Θεού, δεν ημπορεί, ούτε έχει τη δύναμη να κατορθώση κάτι καλό**. «Χωρίς εμού» λέγει ο Χριστός «ου δύνασθε ποιείν ουδέν». Και ο Απόστολος «ου του θέλοντος ουδέ του τρέχοντος, αλλά του ελεούντος Θεού»...

Γι' αυτό ο μεν Τελώνης ήταν κήπος που έπλεε στα πνευματικά ύδατα, ο δε Φαρισαίος βαλανιδιά χωρίς φύλλα, σύμφωνα με τον Ησαΐα και τον Σολομώντα. Διότι αν και έχουμε τιμηθή με το αυτεξούσιον της προαιρέσεως, αλλ' όμως χωρίς την συμμαχίαν από υψηλά, κανένα ανδραγάθημα δεν θα κατορθώσωμε να επιτελέσωμε. **Μη λοιπόν θεωρούμε ιδικές μας τις νίκες στους αγώνες. Ιδική μας είναι μόνον η προαίρεσις για το καλλίτερον, και η προσπάθεια, του Θεού δε η πραγματοποίησις της αγαθής επιθυμίας και διαθέσεως εκείνου ο οποίος δεν έχει εκ φύσεως την δυνατότητα, αλλά λαμβάνει από την χάρη την ικανότητα να λέγη «ημπορώ...»**. Ο αντίθετος ισχυρισμός είναι περιαυτολογία και

καύχησις. «Τι γαρ έχεις ο ουκ έλαβες; ει δε και έλαβες, τι καυχάσαι ως μη λαβών;».

«Νηστεύω δις του Σαββάτου, αποδεκατώ πάντα όσα κτώμαι». Επειδή κατηγορησε τους άλλους ανθρώπους και τον Τελώνην ο Φαρισαίος ότι είναι μοιχοί και άρπαγες, αυτός προβάλλει αλαζονικώς απέναντι από την μοιχεία την νηστεία. Επειδή η πορνεία προέρχεται από την απόλαυση. Διότι ο χορτασμός είναι πατέρας της ύβρεως, και η πορνεία γεννιέται από το γεμάτο στομάχι. Ο Φαρισαίος όμως καταξηραίνοντας το σώμα με την νηστείαν, εκαυχάτο ότι απέχει πολύ από αυτά τα πάθη. Επειδή οι Φαρισαίοι νηστεύουν δύο ημέρες της εβδομάδος, Δευτέρα και Πέμπτη. Απέναντι δε στο «άρπαγες και άδικοι», ο Φαρισαίος έβαλε το «αποδεκατώ πάντα όσα κτώμαι». Εκαυχήθη ότι τόσο εναντιώνετο στην αρπαγή και στην αδικίαν, ώστε να δίδη και τα ιδικά του σε άλλους. Διότι οι Εβραίοι έδιδαν το ένα δέκατον από όσα είχαν, και αργότερα τα τρία δέκατα, το ένα τρίτον δηλαδή της περιουσίας τους. Αλλά και τις απαρχές και τα πρωτοτόκια και άλλα πολλά έδιδαν για τα αμαρτήματα, περί καθαρισμού, στις εορτές, όταν εγίνοντο περικοπές στα χρέη τους, και όταν ελευθέρωναν τους δούλους και επίσης όταν έπαιρναν δάνεια χωρίς τόκον. Όλα αυτά εάν συμψηφισθούν και υπολογισθούν, δείχνουν ότι την μισήν περιουσία τους την έδιδαν στους άλλους ανθρώπους, χωρίς να υψηλοφρονούν και να αλαζονεύονται ότι κάνουν κάτι μεγάλο. Και μάλιστα ας αναλογισθούμε ότι το Ευαγγέλιον λέγει: «Εάν μη περισσέυση η δικαιοσύνη υμών πλείον των Γραμματέων και Φαρισαίων, ουκ εισελεύσεσθε εις την βασιλείαν των ουρανών».

«Ο δε Τελώνης μακρόθεν εστώς, ουκ ήθελε ουδέ τους οφθαλμούς εις τον ουρανόν επάραι, αλλ' έτυπτεν εις το στήθος αυτού λέγων. Ο Θεός ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ. Λέγω υμίν ότι κατέβη ούτος δεδικαιωμένος εις τον οίκον αυτού. Οτι πας ο υψών εαυτόν ταπεινωθήσεται, ο δε ταπεινών εαυτόν υψωθήσεται». Επειδή ο Τελώνης δεν είχεν έργα αγαθά, ούτε να τα απαριθμήση ημπορούσε στην προσευχή του όπως ο Φαρισαίος. Αλλά κτυπούσε το στήθος και μαστίγωνε την καρδιά του, και με πολλήν συντριβή και κατάνυξιν έλεγε: «Ο Θεός ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ». Γι' αυτό και εξιλεώνεται από τον ελεήμονα και διαλλακτικόν Κύριον. **Διότι όλα τα αμαρτήματα τα αφανίζει η ταπεινοφροσύνη, η δε υπερηφάνεια αφανίζει όλες τις αρετές, επειδή είναι μεγαλύτερα και βαρύτερα από κάθε αμαρτία και κακία. Είναι καλύτερα, όταν αμαρτάνωμε, να επιστρέφωμε και να ταπεινωνώμεθα, παρά να κατορθώνωμε κάτι και μετά να υψηλοφρονούμε.** Ο Τελώνης απηλλάγη από τα αμαρτήματα, επειδή εδέχθη την κατηγορίαν του Φαρισαίου με πραότητα και υπομονήν, ενώ ο Φαρισαίος από την δόξα έπεσε στο βάραθρον της ατιμίας, επειδή εδικαίωσε τον εαυτόν του και κατηγορησε τον Τελώνη και τους άλλους ανθρώπους. Ο Τελώνης από την αξιοκατάκριτον ζωή και την

αμαρτίαν επανήλθε στην μακαρίαν ζωή και κατάσταση, ενώ ο Φαρισαίος εταπεινώθη εξ αιτίας του μεγέθους της υψηλοφροσύνης του.

Δύο πράγματα απαιτούνται από όλους τους ανθρώπους, **να κατακρίνωμε τα ιδικά μας αμαρτήματα και να συγχωρούμε τα αμαρτήματα των άλλων**. Διότι εκείνος που βλέπει τα ιδικά του αμαρτήματα, συγχωρεί πιο εύκολα τους άλλους, ενώ εκείνος που κατακρίνει τους άλλους, τον ίδιο του εαυτόν κατακρίνει και καταδικάζει, έστω και αν έχει πολλές αρετές. Αληθώς μεγάλο πράγμα είναι το να μη κατακρίνωμε τους άλλους, αλλά τους εαυτούς μας, αδελφοί. Εμείς όμως, αφήνοντας τις ιδικές μας αμαρτίες, τους άλλους ιδίως κατακρίνουμε, τους άλλους εξετάζουμε, μη γνωρίζοντας ότι ακόμη και αν είμεθα δικαιότεροι από άλλους, εάν κατακρίνωμε τους άλλους, γινόμεθα ένοχοι και είμεθα άξιοι της ίδιας τιμωρίας και των ιδίων βασάνων, των οποίων είναι άξιος και αυτός τον οποίον κρίνουμε. «Ω γαρ κρίματι κρίνετε» λέγει, «τούτω και κριθήσεσθε». Διότι αυτός που πορνεύει, παραβαίνει εντολήν, όπως και εκείνος που τον κρίνει. Όστε και οι δύο παραβαίνουν θείαν εντολή, και αυτός που πορνεύει και εκείνος που κρίνει.

Αλλά ας μεταφέρωμε μάλλον την εξέταση των άλλων και την λεπτομερή ενασχόληση στους εαυτούς μας, αγαπητοί. Και εάν ιδούμε κάποιους να αμαρτάνουν, εμείς ας έχουμε τις ιδικές μας αμαρτίες ενώπιον των οφθαλμών μας, και ας θεωρούμε τα ιδικά μας χειρότερα από των άλλων. Διότι εκείνος που ημάρτησε, ίσως και την ώρα της αμαρτίας να μετενόησε, ενώ εμείς μένουμε πάντοτε αδιόρθωτοι κατακρίνοντας και εξετάζοντας άλλους. Εκείνος **ο Λωτ, αν και κατοικούσε στα Σόδομα, κανέναν δεν κατέκρινε**, κανέναν δεν κατηγόρησε. Γι' αυτό εδικαιώθη, και διεσώθη από την φωτιά και την πανωλεθρία, στα οποία κατεδικάστησαν οι Σοδομίτες. Ας ταπεινωθούμε λοιπόν και εμείς κατακρίνοντας τους εαυτούς μας, τους εαυτούς μας να ονειδίζωμε για να υψωθούμε, να γίνωμε ακατάκριτοι. Ας αγαπήσωμε την ταπεινοφροσύνην. Με αυτήν εδικαιώθη ο Τελώνης και απέβαλε το φορτίον των αμαρτημάτων του. Ας μισήσωμε την υψηλοφροσύνην, επειδή ο Φαρισαίος από αυτήν κατεκρίθη και έχασε τις αρετές που είχε. Ο Φαρισαίος, επειδή **διέπραξε τα καλά με όχι καλόν τρόπο, κατεκρίθη**. Ο Τελώνης απορρίπτοντας με καλόν τρόπο τα μη καλά έργα, εδικαιώθη. Διότι ο Θεός είδε με συμπάθειαν τον στεναγμόν του Τελώνου, και την συντριβήν του και τα κτυπήματα του στήθους του, και αφού εδέχθη το «ιλάσθητι» τον εδικαίωσε μαζί με τον Άβελ. Τις δε θυσίες και τις αρετές και τα κατορθώματα του καυχησιολόγου και υπερηφάνου Φαρισαίου τις εσιχάθη και τις απεστράφη, και τον κατεδίκασε, όπως τον αδελφοκτόνο Κάιν, για την ιδίαν αιτία. Να μάθωμε, αδελφοί, και να διδαχθούμε να κάνωμε μεγάλα κατορθώματα. Να μην

υψηλοφρονούμε όμως γι' αυτά. Και αν γίνωμε καλοί, δίκαιοι και επιεικείς και πονόψυχοι και ελεήμονες, εμείς να ταπεινωνώμεθα και να μην έχωμε υπεροψία και αλαζονεία, μήπως χάσωμε τους κόπους και τους πόνους μας. Διότι λέγει ο Κύριος «όταν ταύτα πάντα ποιήσητε, λέγετε ότι αχρείοι δούλοι εσμέν, ότι ο ωφείλομεν ποιήσαι, πεποιήκαμεν».

Είναι αναγκαίον και απαραίτητον χρέος να προσφέρωμε στον Θεόν των όλων την δουλικήν ταπείνωση, την υπομονήν, την υποταγήν, την υπακοήν, την ευγνωμοσύνη, την ευχαριστία, και να μεγαλύνωμε και να προσκυνούμε το πανάγιον θέλημά του, και να μην αισθανώμεθα σαν δαγκώματα τους ελέγχους και τις ύβρεις των άλλων, ούτε να καταβαλλώμεθα στους πειρασμούς, ούτε να δυσανασχετούμε, όταν μας κατηγορούν, διότι και από αυτά καρπωνόμεθα πολλήν ωφέλειαν. Ας μάθωμε και ας γνωρίσωμε, αδελφοί μου, την δύναμη και την ενίσχυση και την βοήθεια της ταπεινώσεως. Ας μάθωμε την καταδίκη και την ζημία και την απώλεια που προξενεί η υψηλοφροσύνη.

Και επειδή είναι μεγάλο αγαθόν η μετάνοια και η εξομολόγησις και η συντριβή και τα δάκρυα και οι από το βάθος της καρδιάς μας στεναγμοί και η κατάνυξις, γι' αυτό παρακαλώ να εξομολογήσθε στον Θεόν συνεχώς και να του φανερώνετε τα αμαρτήματά σας. Διότι εάν του παρουσιάζωμε γυμνήν την συνείδησή μας, και του δείχνωμε τα τραύματα των ψυχών μας, και δεν κρίνωμε τους άλλους, ούτε αποθηριωνώμεθα με τις ύβρεις των συνανθρώπων μας ούτε λυπούμεθα για τις κατηγορίες και τις αδικίες τους, θα μας λυπηθή ο φιλόανθρωπος Κύριος και θα μας κεράση τα φάρμακα της συμπαθείας και της ευσπλαχνίας του. Θα τα βάλη στα τραύματα μας και θα μας θεραπεύση. Ας δείξωμε τα αμαρτήματά μας στον Κύριον, ο οποίος δεν εντροπιάζει, αλλά θεραπεύει. Διότι και αν εμείς σιωπήσωμε, εκείνος τα γνωρίζει όλα.

Ας ειπούμε λοιπόν τα αμαρτήματά μας, αδελφοί, και ας εξομολογηθούμε καθαρά στον Κύριον, για να κερδίσωμε την συμπάθειάν του. Ας αφήσωμε τις αμαρτίες μας εδώ για να πάμε εκεί καθαροί και έτοιμοι, και να εισαχθούμε από τον δίκαιον Κριτή στην Βασιλεία του την ατελεύτητο και αιωνία, και να κληρονομήσωμε τις μελλοντικές εκείνες και αγέραστες διαμονές και την απέραντο χαρά και απόλαυση, τα οποία είθε να επιτύχωμε εν αυτώ Χριστώ τω Θεώ ημών, ω η δόξα και το κράτος εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(6ος -7ος αιών. Migne P.G., τ. 97, στ. 1255. Από το βιβλίο "Πατερικόν Κυριακοδρομίον", σελίς 449 και εξής. Επιμέλεια κειμένου: Δημήτρης Δημουλάς)

(Πηγή ηλ. κειμένου: oip.gr)